

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3118/2021
09.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Иване Рађеновић, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Згерђа, адвокат из ..., против туженог ЈКП за превоз путника „Аутотранспорт-Панчево“ са потпуном одговорношћу Панчево, у ликвидацији, кога заступа Бојанић Бојан ликвидациони управник, чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат из ..., ради исплате разлике накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2374/21 од 18.06.2021. године, у седници одржаној 09.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2374/21 од 18.06.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2374/21 од 18.06.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 689/19 од 20.04.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу за период од маја 2018. године закључно са октобром 2019 године исплати на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова исхране у току рада укупан износ од 26.649,40 динара и на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 44.652,40, динара, све у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа, до исплате и да на наведене износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање надлежној Филијали у Панчеву Републичког фонда ПИО, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 42.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 689/19 од 20.04.2021. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му за период од маја 2018. године закључно са октобром 2019. године исплати на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 26.649,40 динара и на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 44.652,40 динара у појединим месечним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом другим обавезан је тужени да за тужиоца на износе мање исплаћене зараде обрачуна и уплати разлику доприноса за пензијско и инвалидско осигурање надлежној филијали ПИО Фонда у Панчеву. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 77.372,07 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2374/21 од 18.06.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена је првостепена пресуда. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној примени члана 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији израженој у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду (од фебруара 2018. године закључно са октобром 2019. године) био у радном односу код туженог на неодређено време. У назначеном периоду послодавац је накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора исплаћивао запосленима у складу са Програмом пословања туженог за сваку годину спорног периода и члана 59. Правилника о раду туженог од 29.01.2014. године, на основу кога је накнада трошкова за исхрану у току рада износила 2.700,00 динара бруто месечно, а накнада трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора 1.000,00 динара, бруто месечно, с позивом на одредбе Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других јавних примања код корисника јавних средстава који је почео да се примењује од 01.11.2014. године, а којим су у циљу очувања финансијског система у РС и система плата и зарада у јавном сектору

привремено уређивали основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, а за обрачун и исплату плата постављених и запослених лица код корисника јавних средстава. Износи досуђени тужиоцу представљају разлику између исплаћених накнада трошкова и накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора обрачунате у вредности прописаној одредбом члана 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије („Службени гласник РС” бр. 27/15,36/17, 5/18, 5/19 и 94/19) и члана 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунална предузећа града Панчева („Службени гласник РС“ бр.59/2015 и „Службени лист Града Панчева“ бр.15/2015 и 15/2018), којим је утврђено да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у износу од 250,00 динара и право на регрес за коришћење годишњег одмора са припадајућим порезима и доприносима, најмање у висини 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику. Тужилац је са туженим послодавцем након ступања на снагу наведених посебних колективних уговора, закључио анекс уговора о раду у којем је уговорено да запослени има право на накнаду трошкова у складу са законом, посебним колективним уговорима и општим актима. Висина потраживања утврђена је на основу налаза вештака економско- финансијске струке на основу кога је тужилац определио постављен тужбени захтев.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су примењујући чланове 118. став 1. тачка 5. и 6, 246. став 1. и 2, 256-259. Закона о раду у вези члана 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, правила из одредбе члана 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и правила из одредбе члана 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунална предузећа града Панчева, оценили да тужилац основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима, те да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зараде и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, због чега је усвојен постављен тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови на правилно утврђено чињенично стање погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица као корисника јавних средстава са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плате и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог

код корисника јавних средстава утврђен у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Због тога, одредбе Посебног колективног уговора донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен.

Како је тужени успео у поступку по ревизији то му на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1, 154. став 2. и 163. став 2. Закона о парничном поступку, припадају трошкови парничног поступка. Висина накнаде трошкова одмерена је према одређеном захтеву и то на име састава одговора на тужбу од стране адвоката у износу од 6.000,00 динара, састава жалбе у износу од 18.000,00 динара и ревизије у износу од 18.000,00 динара, све према важећој Тарифи о наградама и накнадама

трошкова за рад адвоката у време предузимања ових парничних радњи. Трошкови судских такси нису признати, јер тај захтев није био опредељен.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић